

A VALLÁS TÁRSADALMI PROBLÉMÁI

AVALLÁS akkor teljesíti a legnagyobb társadalmi szolgálatot, amikor a leglazább kapcsolatban áll a társadalom világi intézményeivel. A múltban, lévén, hogy a társadalmi átalakítások nagyrészt az erkölcsi területekre szorítkoztak, a vallásnak nem kellett hozzáigazodnia a gazdasági és politikai rendszerekben végbement mélyreható változásokhoz. A vallás fő problémája abban állt, hogy a rossznak a jóval való lecserélésére a politikai és gazdasági műveltség fennálló társadalmi rendjén belül kellett vállalkoznia. A vallás így közvetve azon igyekezett, hogy fenntartsa a fennálló társadalmi rendet, hogy segítse az éppen meglévő polgárosultság-fajta fenntartását.

² A vallásnak azonban nem szabadna közvetlenül érintettnnek lennie sem új társadalmi rendek megalkotásában, sem a régiek megőrzésében. Az igaz vallás elutasítja az erőszakot, mint a társadalmi fejlődés eszközt, de nem utasítja el a társadalom azon értelmes törekvéseit, hogy a szokásait és az intézményeit az új gazdasági feltételekhez és műveltségi követelményekhez igazítsa.

³ A vallás jóváhagyta a letűnt századok eseti társadalmi átalakulásait, de a huszadik században szükségszerűen szembe kell néznie a mélyreható és folyamatos társadalmi újjászerveződéshez való igazodás problémájával. Az életkörülmények olyan gyorsan változnak, hogy az intézményi átalakításokat nagyon fel kell gyorsítani, és a vallásnak ennek megfelelően kell gyorsítania az ezen új és folyton változó társadalmi rendhez való alkalmazkodását.

1. VALLÁS ÉS TÁRSADALMI ÚJJÁSZERVEZÉS

¹ A gépi találmányok és az ismeretek terjedése megváltoztatja a polgárosodott viszonyokat; bizonyos gazdasági átalakítások és társadalmi változások szükségesek, ha az ember el akarja kerülni a műveltségi összeomlást. Ez az új és beköszöntő társadalmi rend egy évezredig nem fog egészen kiteljesedni. Az emberi fajnak meg kell békélnie a változások, átalakítások és alkalmazkodások folyamatával. Az emberiség egy új és ki nem nyilatkoztatott bolygói rendeltetés felé halad.

² ¶ A vallásnak erőteljes ösztönzőként kell hatnia az erkölcsi állhatatosság és a szellemi fejlődés érdekében, lendületesen kell működnie e szüntelenül változó feltételek és véget nem érő gazdasági kiigazítások közepette.

³ ¶ Az urantiai társadalom többé sohasem remélhet olyan megállapodottságot, mint amelyet a múltban megtapasztalt. A társadalom hajója teljes gözzel kifutott a bevett hagyomány védett öbleiből és megkezdte útját az evo-

lúciós végzet nyílt tengerein; és az emberi léleknek a világtörténelemben eddig még soha nem volt ennyire szüksége arra, hogy az erkölcsiség térképét gondosan tanulmányozza és a vallási irányt mutató iránytűjét figyelmesen kezelje. A vallásnak, mint társadalmi befolyásolóknak a legnagyobb küldetése az, hogy állandósítja az emberiség eszményképeit az átmenet e veszélyes időszakában, amikor az egyik polgárosultsági szakaszból a másikba, az egyik műveltségi szintről a másikra kell átjutnia.

⁴ A vallásnak nincsenek teljesítendő kötelességei, de sürgetik a bölcs vezetőként és tapasztalt tanácsadóként való működését mindezen új és gyorsan változó emberi helyzetekben. A társadalom gépiesebbé, tömörebbé, összetettebbé válik, és a társadalmi viszonyok az egymástól való kölcsönös függés mértékét tekintve kielezettebbek lesznek. A vallásnak a működése során meg kell akadályoznia, hogy ezen új és közvetlenebb társulások kölcsönös visszafejlődés vagy akár pusztulás okozóvá váljanak. A vallásnak mindenszempontú sőként kell közrehatnia, mely megakadályozza, hogy a haladás erjesztőanyagai elnyomják a társadalom műveltségi ízét. Ezen új társadalmi viszonyoknak és gazdasági változásoknak csak a vallás segédkezése révén lehet eredménye a tartós testvériség.

⁵ Az isten nélküli emberbarátság emberileg szólva nemes magatartás, azonban az igaz vallás az egyetlen hatalom, mely képes tartósan fokozni valamely társadalmi csoportnak a többi csoport igényeire és szenvedéseire való válaszképességét. A múltban az intézményesített vallás tetlen maradhatott, s közben a társadalom felsőbb rétegeinél süket fülekre talált a kétségbeesett alsóbb néprétegek szenvedése és elnyomottsága, a legújabb időkben viszont ezen alsóbb társadalmi rendek többé már nem oly gyászosan tudatlanok és politikailag sem is olyan támasznélküliek.

⁶ A vallásnak nem szabad szervesen belekeverednie a társadalmi újjászervezés és gazdasági átalakítás világi munkájába. Azonban tevékenyen lépést kell tartania mindeme polgárosodáshozó folyamatokkal úgy, hogy határozottan és nyomatékosan újból kifejtje az erkölcsi parancsait és a szellemi tételeit, az emberi életre és az érzékfeletti továbbélésre vonatkozó haladó bölcséletét. A vallás szelleme örökkévaló, de annak kifejeződési formáját minden alkalmal újból ki kell fejteni, amint az emberi nyelv szótárát átdolgozzák.

2. AZ INTÉZMÉNYESÍTETT VALLÁS GYENGESÉGE

¹ Az intézményesített vallás azért nem adhat készte-
stést és vállalhat vezető szerepet e küszöbön álló, világmé-
retű társadalmi újjászerveződésben és gazdasági átalaku-
lásban, mert szerencsétlenségére többé-kevésbé szerves ré-
szévé vált annak a társadalmi rendnek és annak a gazdasági
rendszernek, melynek rendeltetése, hogy az újjászervez-
sen átessen. Csakis a személyes szellemi tapasztaláson ala-
puló valódi vallás képes hasznosan és alkotóan működni a
jelenlegi polgárosodottsági válsághelyzetben.

² Az intézményesített vallás egy ördögi körbe került.
Nem tudja újjászervezni a társadalmat anélkül, hogy
előbb ne szervezné át önmagát is; és mivel olyannyira szerves
részét képezi a fennálló rendnek, ezért képtelen újjá-
szervezni önmagát mindaddig, amíg a társadalom gyöke-
reken át nem alakult.

³ ¶ A vallási híveknek egyénekként kell működniük a
társadalomban, az iparban és a politikában, nem pedig
csoportként, pártként vagy intézményként. Az ilyenként
működni szándékozó s a vallási tevékenységektől mentes
vallási csoport nyomban politikai párttá, gazdasági szer-
vezetté vagy társadalmi intézménnyé válik. A vallási kö-
zösségelvűségnek a vallási ügyek előmozdítására kell kor-
látoznia a törekvéseit.

⁴ A vallási hívek nem bírnak több értékkel a társadalmi
újjászervezésben, mint a nem vallásosok, legfeljebb annyiban,
amennyiben a vallásuk teljesebb mindenségrendi lát-
ásmódot adott nekik és felruházta őket azzal a felsőbb-
rendű társadalmi bölcsességgel, mely abból születik, hogy
az ember őszinte vágyat érez az Isten legfelsőbb szintű sze-
retetére és arra, hogy minden embert testvérként szeressen
a mennyországban. Esményi társadalmi rend az, amely-
ben minden ember úgy szereti a szomszédját, mint önma-
gát.

⁵ ¶ Az intézményesített egyház a múltban esetleg úgy
látszott szolgálni a társadalmat, hogy dicsőítette a fennál-
ló politikai és társadalmi rendeket, de ezzel gyorsan fel kell
hagynia, ha fenn akar maradni. Az egyetlen helyes hoz-
záállás a részéről az, hogy az erőszakmentességet, a békés
fejlődést tanítja az erőszakos forradalmi átalakulás helyett
— békét a földön és jó szándékot minden ember között.

⁶ A mai vallásnak csak azért esik nehezére, hogy hozzá-
állását a sebes lefolyású társadalmi változásokhoz igazítsa,
mert megengedte magának, hogy mélyen hagyománytisztelő,
megkövesedett és intézményesített legyen. Az élő ta-
pasztalás vallásának nem okoz gondot mindeme társadal-
mi fejleményekkel és gazdasági fordulatokkal lépést tar-
tani, melyek közepette mindig is erkölcsi kiegyensúlyo-
zóként, társadalmi vezetőként és szellemi kormányosként

működik. Az igaz vallás átviszi az egyik korszakból a má-
sikba az arra érdemes műveltséget és azt a bölcsességet,
mely az Isten megismerésének és az őhöz hasonlóvá vá-
lásra való törekvésnek a megtapasztalásából születik.

3. A VALLÁS ÉS A HÍVŐ

¹ A korai kereszténység teljesen mentes volt minden
polgári viszonylattól, társadalmi elkötelezettségtől és gaz-
dasági szövetségtől. Csak az intézményesített keresztény-
ség vált később a nyugati polgárosodás politikai és társa-
dalmi szerkezetének szerves részévé.

² ¶ A mennyország nem társadalmi és nem is gazdasá-
gi rend; az kizárólagosan az Istent ismerő egyedek szellemi
testvérisége. Az igaz, hogy az ilyen testvériség önmagában
is meglepő politikai és gazdasági kihatásokkal járó, új és
bámulatos társadalmi jelenség.

³ A vallási hívő nem közönyös a közösségek szenvedé-
sével szemben, nem hagyja figyelmen kívül a polgári jogok
sárba tiprását, nem szigetelődik el a gazdasági gondolkodástól,
és nem hagyja érzéketlenül a politikai zsarnokság. A vallás
közvetlenül is befolyásolja a társadalmi újjászerve-
ződést, mert szellemivé lényegíti és eszményíti az egyes ál-
lampolgárt. Ezen egyéni vallási hívek beállítottsága a mű-
veltségi polgárosodott viszonyokra közvetett hatást gya-
korol, amint azok a különböző társadalmi, erkölcsi, gaz-
dasági és politikai csoportok tevékeny és befolyásos tagja-
ivá válnak.

⁴ ¶ A magas szintű műveltségi polgárosodás elérése
megköveteli először is az állampolgár eszményi fajtáját,
azután pedig azokat az eszményi és helyénvaló társadalmi
rendszereket, melyekkel az ilyen állampolgárság felügyel-
heti e fejlett emberi társadalom gazdasági és politikai in-
tézményeit.

⁵ Az egyház a túl sok hamis nézet miatt sokáig segéd-
kezett az elnyomottaknak és az elesetteknek, és ez mind
jól is volt így, de ugyanez a felfogás vezetett az elfajzott
csoportok oktalan fenntartásához, mely óriási mértékben
késleltette a polgárosodott viszonyok fejlődését.

⁶ Sok társadalom-átalakító egyén bár szenvedélyesen
tagadja az intézményesített vallást, végeredményben még-
is buzgó vallásosnak minősül a társadalmi átalakításaik
hirdetésében. És ezért van az, hogy a vallási késztetés,
mely személyes és többé-kevésbé fel nem ismert, komoly
szerepet játszik a társadalmi újjászervezés mai programjá-
ban.

⁷ ¶ A vallási tevékenység mindeme fel nem ismert és
nem tudatosított fajtájában rejlő nagy gyengeség az, hogy
nem képes kihasználni a nyílt vallási bírálat előnyét és
ezáltal eljutni az önmaga kijavításának áldásos szintjeire.

Tény, hogy a vallás nem gyarapodik, hacsak nem fegyelmezi azt építő jellegű bíráló, erősíti fel bölcselet, tisztítja meg tudomány és táplálja hű közösség.

⁸ Mindig fennáll a nagy veszélye annak, hogy a vallás a hamis célok követésévé torzul és fajul, mint amikor a háborús időkben minden egyes küzdő nemzet a katonai hírvetés szintjére alacsonyítja le a vallását. A szeretet nélküli buzgalom mindig káros a vallás számára, míg az üldöztes a vallási tevékenységeket valamely társadalomtani vagy istentani mozgalom létrehozása felé tereli.

⁹ ¶ A vallás a szentségtelen világi szövetségektől csak a következők révén tartható távol:

- ¹⁰ 1. Bíráló-helyesbítő bölcselet.
- ¹¹ 2. Mentesség minden társadalmi, gazdasági és politikai szövetségtől.
- ¹² 3. Alkotó, megerősítő és a szeretet kibontakozását támogató társaságok.
- ¹³ 4. A szellemi látásmód fokozatos kiteljesítése és a mindenségrendi értékek méltánylása.
- ¹⁴ 5. A vakbuzgóság elkerülése a tudomány értelmi alapállásának kiegyenlítő szerepe révén.

¹⁵ ¶ A vallási hívőknek mint csoportnak sohasem szabad mással foglalkozniuk, csak a *vallással*, jöllehet bármely ilyen vallási hívő állampolgárként valamely társadalmi, gazdasági vagy politikai átalakítási mozgalom kiemelkedő vezetőjévé válhat.

¹⁶ A vallás dolga kialakítani, fenntartani és ösztönözni azt a mindenségrendi hűséget az egyes állampolgárban, amely e nehéz, de kívánatos társadalmi szolgálatok sikeres előmozdítása felé tereli őt.

4. ÁTMENETI NEHÉZSÉGEK

¹ Az igazi vallás a hívőt társadalmilag vonzóvá teszi és megteremti az emberi közösségre való rálátást. Ám a vallási csoportok szertartásoskodóvá tétele sokszor éppen azokat az értékeket pusztítja el, melyek támogatására a csoportot szervezték. Az emberi barátság és az isteni vallás kölcsönös segítői egymásnak és erőteljes megvilágosító hatásúak, ha a növekedésük külön-külön kiegyensúlyozott és összarányos. A vallás új jelentéstartalommal tölti meg az összes vallási közösséget — a családokat, a tanhelyeket és a társasköröket. Új értékekkel ruházza fel a játékot és felértékeli az igaz humort.

² A társadalmi vezetést a szellemi látásmód alakítja át; a vallás akadályoz meg minden közösségi mozgalmat abban, hogy az igazi céljait szem elől tévesszék. A gyermekekkel együtt a vallás a családi élet nagy egyesítője, feltéve, hogy megvan az élő és erősödő hit. Családi életet nem lehet gyermekek nélkül élni; családi élet élhető vallás nélkül,

ám e hátrány roppant nagy mértékben megsokszorozza e bensőséges emberi közösség nehézségeit. A huszadik század első évtizedeiben a személyes vallási tapasztalás mellett a családi élet szenved a legjobban attól a hanyatlástól, mely a régi vallási hűségelemekről a megjelenő, új jelentéstartalmakra és értékekre való áttérés következményeként jelent meg.

³ ¶ Az igaz vallás nem más, mint az élet mozgalmasságának egyik értelmes módja a mindennapi élet megszokott valóságai közepette. Ha azonban a vallás a jellem egyedi fejlődésének és a személyiség teljesebb egységbe rendeződésének ösztönzésére törekszik, akkor nem szabad szabványosítani. Ha a célja a tapasztalás fejlődésének ösztönzése és az értékek elérésére való készítés szolgálata, akkor nem szabad lélektelenné tenni. Ha a vallás támogatni akarja a legfelsőbb szintű hűségeket, akkor nem szabad szertartásoskodóvá tenni.

⁴ Függetlenül attól, hogy milyen fordulatok kísérik a polgárosodott viszonyok társadalmi és gazdasági színeseződését, a vallás igaz és érdemes, amennyiben elősegíti, hogy az egyén olyan tapasztalást szerezzen, amelyben az igazság, a szépség és a jóság felsőbbisége érvényesül, mert ez a legfelsőbb valóság igaz szellemi felfogása. És a szereteten és az istenimádáson keresztül nyer ez értelmet, mint az emberrel való közösség és az Istennel való fiúi viszony.

⁵ Végeredményben az ember hite és nem a tudása szabja meg a viselkedését és határozza meg a személyes teljesítményét. A tisztán ténybeli tudás igen kevés hatással van az átlagemberre, hacsak nem válik érzelmileg hatóképessé. Ám a vallás megelevenítő ereje felsőbb szintű érzelmi jellegű, mely érzékfeletti szinteken egyesíti a teljes emberi tapasztalást a halandó élet szellemi energiáival való kapcsolaton és azok felszabadításán keresztül.

⁶ ¶ A huszadik század lélektanilag meg nem állapodott napjaiban, a gazdasági fordulatok, az erkölcsi ellenáramlatok és a tudományos kor forgószélszerű átmeneteinek éles társadalomtani irányváltásai közepette ezer meg ezer nő és férfi vált emberileg összezavarodottá; aggódók, nyugtalanok, félénkek, bizonytalanok és zaklatottak; a világtörténelemben soha nem tapasztalt mértékben igénylik az egészséges vallás vigasztát és kiegyensúlyozó erejét. Az egyedülálló tudományos haladás és gépi fejlődés mellett jelenleg szellemi megrekedés és bölcseleti zűrzavar érvényesül.

⁷ ¶ Nem áll fenn a veszélye annak, hogy a vallás egyre inkább magánügygé — személyes élménnyé — válik, feltevé, hogy nem veszíti el az ösztönzést az önzetlen és szeretetteljes társadalmi szolgálatra. A vallás számos másodlagos hatástól is szenvedett: a műveltségek hirtelen keveredésétől, a hitvallások összevegyülésétől, az egyházi fenn-

hatóság csökkenésétől, a családi élet megváltozásától, valamint a városiasodástól és az elgépiesítéstől.

⁸ Az embert leginkább fenyegető szellemi veszélyt a részleges fejlődés, a befejezetlen növekedéssel járó nehéz helyzet hordozza magában: a félelem evolúciós vallásainak elhagyása a szeretet kinyilatkoztatott vallásának azonnali felvétele nélkül. A korszerű tudomány, különösen pedig a lélektan csak a félelemre, a babonaságra és az érzellemre nagyon erősen támaszkodó vallásokat gyöngítette meg.

⁹ Az átmenetet mindig zavarodottság kíséri, és a vallásos világban kevés megnyugtató dolgot lehet majd találni addig, amíg a három egymással küzdő vallásbölcselet közötti nagy harc véget nem ér:

¹⁰ 1. Számos vallás szellemalapú hiedelme (egy gondviselő Istenségben).

¹¹ 2. Számos bölcselet emberbaráti és eszményalapú hiedelme.

¹² 3. Számos tudomány működéselvű és természetközponturn felfogásai.

¹³ ¶ És a mindenségrend valóságára irányuló e három részleges megközelítést végül szükségképpen összhangba fogja hozni a vallásról, a bölcseletről és a mindenségtanról szóló ama kinyilatkoztatási beszámoló, mely bemutatja a Paradicsom Háromságából kiáradó és a Legfelsőbb Istenségén belül tér-idő egyesülést elérő szellem, elme és energia háromsági létezését.

5. A VALLÁS TÁRSADALMI VETÜLETEI

¹ Bár a vallás kizárólag személyes szellemi tapasztalás — az Isten Atyaként való megismerése — e tapasztalás szükségyszerű következménye — az ember testvérként való elismerése — azt jelenti, hogy a sajátlénység igazodik a többi sajátlénységhez, és ez maga után vonja a vallási élet társadalmi vagy csoportos jellegét. A vallás először belső vagy személyes igazodás, s azután válik a társadalmi szolgálat vagy csoportigazodás ügyévé. Az ember társas lény voltának ténye szükségképpen előidézi vallási csoportok létrejöttét. Hogy e vallási csoportokkal mi történik, az nagymértékben a hozzáértő vezetéstől függ. A kezdetleges társadalomban a vallási csoport nem mindig különbözik nagyon a gazdasági, illetőleg politikai csoportoktól. A vallás mindig is az erkölcsök megőrzője és a társadalmi viszonyok megszilárdítója volt. És ez még a számos mai társadalmiegyenlőség-hívő és emberbarát-elvű gondolkodó ezzel ellentétes tanítása ellenére is igaz.

² Mindig tartásatok észben: Az igaz vallás az Istennek Atyátokként és az embernek a testvéreteként való elismerése. A vallás nem valamiféle szolgálai hit a büntetéssel való

fenyegetésben vagy a jövőbeli rejtélyes jutalmak varázslatos ígéreteiben.

³ ¶ Jézus vallása az emberi fajt valaha is felélénkített hatások leglendületesebbike. Jézus szétzúzta a hagyományt, összetörte a megkövesedett felfogást és felhívta az emberiséget a legmagasabb rendű eszményképeinek elérésére az időben és az örökkévalóságban — hogy legyen tökéletes, éppen úgy, mint ahogy a mennyei Atya is tökéletes.

⁴ ¶ A vallásnak mindaddig kevés az esélye a működésre, amíg a vallási csoport el nem különül az összes többi csoporttól — ez a mennyország szellemi tagságának társadalmi csoportja.

⁵ Az ember teljes romlottságának tantétele a vallást sok olyan kibontakozási lehetőségtől megfosztotta, melyek a nemesebb természet és az ösztönző értékek társadalmi hatásainak megjelenését eredményezhették volna. Jézus az ember méltóságának helyreállítására törekedett, amikor kijelentette, hogy minden ember az Isten gyermeke.

⁶ Bármely, a hívő szellemivé lényegítésében hatékonyan működő vallásos hit bizonyosan erőteljes hatást fejt ki az ilyen hívő társadalmi életére. A vallási tapasztalás biztosan megtermi „a szellem gyümölcseit” a szellem vezette halandó mindennapi életében.

⁷ Ahogy az emberek megosztják egymással a vallásos hitüket, éppoly bizonyosan létrehoznak valamilyen vallási csoportot, mely végül közös célokat határoz meg. Egy napon a vallási hívek összejönnek és ténylegesen is hatékonyan együttműködnek az eszményképek és célok egysége alapján, mintsem hogy az együttműködést lélektani véleményekre és istentani hiedelmekre próbálják alapozni. Inkább a céloknak és nem a hitvallásoknak kell egyesíteniük a híveket. Lévén, hogy az igaz vallás személyes szellemi tapasztalási ügy, ezért elkerülhetetlen, hogy minden egyes hívő egyénnek meglegyen a saját és személyes értelmezése azon szellemi élmény megszerzéséről. Jelölje a „hit” kifejezés inkább az egyénnek az Istenhez fűződő viszonyát, mintsem annak hitvallási szabályokba foglalását, ahogy a halandók valamely csoportja képes volt egyetértésre jutni egy közös vallási állásfoglalásban. „Van hited? Akkor higgy a hitedben!”

⁸ A hit csakis az eszményi értékek megragadására vonatkozik, és ezt mutatja az Újszövetségben szereplő meghatározás is, miszerint a hit a remélt dolgok lényege és a nem látható dolgok bizonyossága.

⁹ Az ősember kevésbé törekedett arra, hogy a vallási meggyőződését szavakba öntse. A vallását inkább tánccal, mint gondolattal fejezte ki. A mai emberek számos hitvallást gondoltak ki és a vallásos hit számos próbáját alkották meg. A jövő vallási híveinek meg kell élniük a vallásukat,

az emberek testvérisége őszinte szolgálatának kell szentelniük magukat. Legfőbb ideje, hogy az ember vallási élménye olyan személyes és olyan fennkölt legyen, melyet megérteni és kifejezni csak „szavakon túli érzelmekkel” lehet.

¹⁰ Jézus nem kívánta meg a követőitől, hogy rendszeresen összegyűljenek és a közös hitüket kifejező fordulatokat mondogassanak. Csak annyit rendelt el, hogy gyűljenek össze annak érdekében, hogy ténylegesen is *megtegyenek valamit* — vegyenek részt az ő urantiai alászállásban eltöltött életének emlékére szervezett közös estebéden.

¹¹ ¶ Mekkora hibát követnek el a keresztények, amikor Krisztusnak, mint a szellemi vezető legfelsőbb eszményképének ábrázolásakor arra vetemednek, hogy megkövetelik az Isten-tudatos férfiaktól és nőktől, hogy elutasítsák a történelem során működött, Istent ismerő vezetőket, akik az elmúlt korszakokban hozzájárultak az adott nemzet, illetőleg emberfajta megvilágosodásához.

6. INTÉZMÉNYESÍTETT VALLÁS

¹ A szakadár felekezetiesség az intézményesített vallás egyik betegsége, a tantételekhez való szolgai alkalmazkodás pedig a szellemi természet egyfajta rabszolga sorba taszítása. Messze jobb dolog egyház nélküli vallással rendelkezni, mint vallás nélküli egyházzal. A huszadik század vallási zűrzavara önmagában és önmagától még nem utal szellemi hanyatlásra. A zavarodottság éppúgy megelőzi a növekedést, mint a pusztulást.

² A vallás közösségivé tételének valódi célja van. A csoportos vallási tevékenységek célja a vallás iránti hűséglemek megindítóvá tétele; az igazság, a szépség és a jóság iránti érdeklődés felerősítése; a legfelsőbb értékek iránti vonzódás támogatása; az önzetlen közösségi szolgálat fokozása; a családi élet potenciáljainak dicsőítése; a vallási oktatás előmozdítása; bölcs tanács és szellemi útmutatás adása; és a csoportos istenimádás bátorítása. És minden élő vallás bátorítja az emberek közötti barátságot, megőrzi az erkölcsiséget, előmozdítja a szomszédok segítőkészségét és megkönnyíti az örök üdvözülésről szóló üzeneteik sarkalatos evangéliumának terjesztését.

³ De amint a vallás intézményesül, a jóra való hatalma csökken, míg a rosszra való lehetőségei nagyon is megsokszorozódnak. A mindenekelőtt a formára ügyelő vallás veszélyei: a hiedelmek rögzülése és a nézetek megmerevedése; a hagyományos érdekek felgyülemelése és az elvilágiasodás erősödése; az igazság szabványosítására és köbe vésésére való hajlam; a vallás elterelése az Isten szolgálatától az egyház szolgálata felé; a vezetők elterelése a segédkezőkké válástól az intézőkké válás felé; a szakadár felekezetek és versengő csoportok alapítására való hajlam; elnyomó egyházi fennhatóság létrehozása; az előkelő „választott népi” hozzáállás kialakítása; a szentségről alkotott hamis és eltúlzott eszmék erőltetése; a vallás megszokottá

tétele és az istenimádát megmerevítése; a múlt felé fordulás és közben a jelen igényeinek figyelmen kívül hagyása; a vallás naprakész értelmezéseivel adósnak maradni; a világi intézményi feladatkörökkel való keveredés; megteremti a vallási kasztok helytelen megkülönböztetését; az óhitűség türelmetlen bírójává válik; nem képes felkelteni a kalandvágyó ifjúság érdeklődését és fokozatosan elveszíti az örök üdvözülésről szóló evangélium megmentő üzenetét.

⁴ A szertartásoskodó vallás korlátozza az embereket a személyes szellemi tevékenységeikben, ahelyett, hogy az ország építőiként végzendő felsőbb szolgálatra elengedné őket.

7. A VALLÁS HOZADÉKA

¹ Bár az egyházaknak és minden más vallási csoportnak el kell zárkóznia mindenféle világi tevékenységtől, ugyanakkor a vallásnak semmit sem szabad tennie az emberi intézmények társadalmi összehangolódásának akadályozása vagy késleltetése érdekében. Az életnek egyre több értelmet nyerve kell folytatódnia; az embernek tovább kell haladnia a bölcsélet megújításának és a vallás megtisztításának általa megkezdett útján.

² A politikatudományok úgy kell véghez vinnie a gazdaság és az ipar átszervezését, hogy alkalmazza a társadalomtudományoktól elsajátított módszereket és igénybe veszi a vallásos élet adta rálátást és hajtóerőket. Minden társadalmi átalakításban a vallás egyensúlyteremtő hűséget biztosít egy olyan érzékfeletti cél, egy olyan szilárd célkitűzés iránt, mely a közvetlen és időleges célon túl és afelett áll. A gyorsan változó környezettel járó zavarok közepe a halandó ember kénytelen széles mindenségi távlatot fenntartani.

³ A vallás arra készíti az embert, hogy bátran és örömmel éljen a föld színén; a szenvedélyhez türelmet párosít, rálátást a buzgalomhoz, rokonszenvet a hatalomhoz és eszményképeket a tetterőhöz.

⁴ Az ember sohasem dönthet bölcsen az időleges jelentőségű kérdésekben, illetőleg nem haladhatja meg a személyes érdekek önzőségét, ha nem számol a jelenben az Isten fennhatóságával és nem veszi figyelembe az isteni jelentéstartalmak és szellemi értékek valóságait.

⁵ A gazdasági egymásrautaltság és a társadalmi közösségvállalás végül elvezet a testvériséghez. Az ember a természeténél fogva álmodozó, a tudomány azonban felrázza őt s a vallás ekkor már képes mozgósítani a megszállottság megnyilvánulásának jóval kisebb veszélye mellett is. A gazdasági szükségszerűségek az embert szoros kapcsolatba hozzák a valósággal, és a személyes vallásos tapasztalás ugyanezen embert szembesíti a folyton gyarapodó és fejlődő mindenségi létpolgárság örök valóságaival.

⁶ [Közreadta egy nebadoni Melkizedek.]